

Franciscus en Franciscus

Op 3 oktober 1226 stierf Giovanni di Pietro Bernardone, beter bekend als Franciscus van Assisi. Op 13 maart 2013 werd Jorge Bergoglio, beter bekend als paus Franciscus verkozen. In dit artikel leest u hoe paus Franciscus niet alleen in naam, maar ook in daden de heilige Franciscus volgt. Het leven van beiden staat in het teken van drie waarden: zorg voor de armen, zorg voor de natuur en het verbinden van verschillende mensen en religies.

Lucas Brinkhuis

Sint Franciscus leefde rond het jaar 1200 in de Italiaanse stad Assisi, zijn vader was daar een rijke lakenkoopman. Tijdens een veldslag tussen de stad Perugia en Assisi werd Franciscus krijgsgevangen genomen. Bij zijn terugkomst een jaar later bekeerde hij zich

een ander doel. In 1219 ontmoette Franciscus de sultan van Egypte, mogelijk met als doel de sultan te bekeren. Er is weinig bekend over de ontmoeting tussen Franciscus en de sultan, behalve dan dat de sultan Franciscus hartelijk ontving. Ondanks dat het Franciscus niet

‘Sint Franciscus staat vooral bekend vanwege zijn band met de natuur.’

en besloot zijn leven aan God en de armen te wijden. Hij deed afstand van zijn rijke leven en werd kluisenaar. Hij bedelde dagelijks om voedsel om zo zelf ook arm te zijn. Zijn rijkdom gaf hij aan de armen in Assisi. Al snel sloten anderen zich bij hem aan en ontstond de kloosterorde die tot op de dag van vandaag nog bestaat.

Paus Franciscus is minder radicaal dan de heilige Franciscus was, maar treed wel duidelijk in zijn voetsporen. Zo woont Franciscus niet in het luxe Apostolische Paleis, maar in het Domus Sanctae Marthae. Dit is een sober gebouw, bedoeld als overnachtingsplek voor de kardinalen tijdens een conclaaf. Niet lang na zijn verkiezing stelde Franciscus een speciale aalmoezenier aan voor de zorg van de dak- en thuislozen in Rome. Op het Sint Pietersplein werd een kapper en toiletgebouw voor hen ingericht.

Verbinding tussen religies

Terug naar de heilige Franciscus. In 1213 kondigde Paus Innocentius III de vijfde Kruistocht aan met als doel Egypte en vervolgens Jeruzalem te veroveren. Ook Franciscus ging mee met deze kruistocht, maar met

lukte om de sultan te bekeren, kreeg hij wel toestemming om het Heilige Land te bezoeken en daar te preken. Paus Franciscus laat ook duidelijk blijken dat hij waarde hecht aan een sterke verbinding tussen religies.

Meteen in het begin van de encycliek (soort verkiezingsprogramma van pausen) *Fratelli Tutti* noemt Franciscus Groot Imam Ahmad Al-Tayyeb een islamitische geestelijke waarmee Franciscus uitgebreid heeft gesproken en een gezamenlijke verklaring heeft opgesteld. Interreligiositeit en godsdienstvrijheid is een belangrijk thema in deze encycliek. Zo schrijft Franciscus: “In de landen waar we een minderheid zijn vragen christenen om vrijheid, net zoals wij zelf vrijheid voorstaan voor niet-christenen waar zij een minderheid zijn.” Onder de broeders en zusters uit de titel verstaat Franciscus ook degenen die geen christen zijn. Hij haalt hierbij ook de gezamenlijke verklaring aan die hij met de Groot Imam heeft opgesteld waarin zij afstand nemen van elke vorm van geweld en haat door religie.

Dier & natuur

Sint Franciscus staat vooral bekend vanwege zijn band met de natuur,

De paus en de heilige

in het bijzonder de dieren. Bekend is de legende van Franciscus en de wolf. Het verhaal gaat dat toen Franciscus in de Italiaanse stad Gubbio leefde daar een wolf was. Deze wolf viel mensen aan en at ze zelfs op. Franciscus bezocht de wolf, maakte een kruisteken en beviel de wolf om mee te komen en niemand meer aan te vallen. De wolf luisterde natuurlijk en Franciscus nam de wolf mee de stad in en maakte een deal tussen de inwoners en de wolf. Zolang de inwoners van Gubbio de wolf zouden voeden, zou de wolf de inwoners niet meer aanvallen. De verbinding tussen Franciscus en de natuur gaat gelukkig verder dan alleen legendes. Tegen het einde van zijn leven schreef Franciscus het Zonnelied. Dit is een jubelzang over de natuur, de hemel en de mens.

In juni 2015 bracht paus Franciscus

Doelbewuste keuze

Paus Franciscus heeft duidelijk doelbewust voor zijn naam gekozen. Alleen al omdat Franciscus de eerste sinds Paus Lando (913-914) is, die een unieke naam heeft gekozen (Johannes Paulus niet meegerekend). Franciscus volgt in zijn daden zijn heilige naamgenoot en vertaalt deze naar de huidige tijd. Paus Franciscus is daarin een voorbeeld. Vaak laten we ons inspireren door mensen uit het heden en verleden, maar blijft het bij inspiratie. Inspiratie daadwerkelijk omzetten in actie is een stuk lastiger.

‘Paus Franciscus treed duidelijk in zijn voetsporen.’

de encycliek *Laudato Si’* uit. In deze encycliek schrijft Franciscus een integrale visie over de ecologische én sociale problemen in de wereld. Deze twee gebieden worden in de encycliek onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het thema van *Laudato Si’* komt het best naar voren in de ondertitel “over de zorg voor het gemeenschappelijk huis”. *Laudato Si’* (geprezen zijt Gij) zijn de eerste twee woorden van het loflied van Franciscus van Assisi, zowel in naam als daden het voorbeeld van paus Franciscus. De zorg over klimaatverandering is een van de belangrijkste thema's van het pontificaat (zo noem je de “regeerperiode” van een paus) van Franciscus.

“Niemand geeft om ons”

Artsen Zonder Grenzen, we kennen het programma allemaal. Een hardwerkend team van experts dat hun uiterste best doet om medische hulp te bieden aan mensen in ernstige crisissituaties. Als je ze niet zou kennen en op Google op zou zoeken naar wie ze nou eigenlijk zijn, krijg je als beschrijving ook te zien dat ze hulp bieden aan mensen in onder andere conflictgebieden. Conflictgebieden. Er zijn denk ik veel landen die op dit moment in ons opkomen. Zou Nederland er een van zijn? Nederland, een van de meest welvarende landen op de wereld. Zou het ooit denkbaar zijn dat Artsen Zonder Grenzen, een programma dat ingrijpt bij ernstige crisissituaties, ooit in Nederland ter hulp zou schieten? Het is ondenkbaar, maar het is toch een feit.

De honderden tientallen vluchtelingen die in Ter Apel ‘verblijven’, lijden onder zulke erge omstandigheden dat er dringend hulp aangeboden moet worden. Ik zet verblijven tussen haakjes, omdat het woord verblijven geen betekenis geeft aan de daadwerkelijke omstandigheden. De vluchtelingen overnachten vóór het aanmeldcentrum in Ter Apel in de kou en regen onder bruine luifels waar ze onder kunnen schuilen. De luifels hebben geen zijpanelen waardoor met een klein beetje wind de regen zo naar binnen waait. De kans op onderkoeling en andere ziektes is zeer waarschijnlijk. We hebben afgelopen dagen allemaal de zware onweersbuien meegemaakt, en toch zaten wij veilig thuis. Sommigen in de woonkamer, anderen lagen in bed te luisteren naar het getik van de regendruppels op de ramen en de lichtflitsen die hier en daar plaatsvonden, en weer anderen werden zelfs hun tentjes, waaronder ze konden schuilen op een nat grasveld in Ter Apel, afgenomen. Menselijk? Verre van. Het argument dat ze hiervoor gebruikten was dat tentjes voor onveilige situaties kan zorgen voor handhavers of politieagenten. Onveiliger dan honderden mensen die kans lopen om onderkoeld te raken? Elke vluchteling verdient een veilige slaapplek. Een vluchteling uit Oekraïne, maar ook uit Pakistan, Irak, Afghanistan, Syrië, Jemen en noem maar op. Ze vluchten uit landen met kritieke toestanden, getraumatiseerd en angstig voor wat er nog komen gaat, families die uit elkaar zijn gegaan door oorlogen, enorm veel verdriet en angst, maar toch een sprankeltje hoop. Hoop voor een betere toekomst. Hoop dat er ergens heel ver vandaan een plek is waar ze opgevangen kunnen worden. Waar ze de warmte weer kunnen voelen die al heel lang verborgen is in een gevoel van angst. En toch worden ze aan hun lot overgelaten en doen ze uitspraken als “Niemand geeft om ons”. Hebben ze ongelijk? Is het gevoel dat ze hierover hebben onterecht? Diep van binnen weten we allemaal het antwoord op die vraag.

Selma Lhajoui is eerstejaars rechtenstudent.

